

Inspraak reactie Geert Ritsema namens de Natuur- en Milieufederatie Utrecht (NMU) en Energie van Utrecht (EvU)

Provinciale Staten Commissie M&M, 14 juni 2023

Betreft : agendapunt 13 : "Starten planMER voorafgaand aan startgesprek"

Goedemiddag,

Mijn naam is Geert Ritsema, projectleider energietransitie bij de NMU, de Natuur- en Milieufederatie Utrecht. Vandaag spreek ik mede namens Energie van Utrecht (EvU), de koepel van Utrechtse energie coöperaties waarbij 20 lokale energie coöperaties uit de gehele provincie zijn aangesloten.

Op 24 mei jongstleden publiceerde de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland de Monitor Wind op Land. Hieruit blijkt dat de provincie Utrecht ver achter loopt op alle andere Nederlandse provincies bij het realiseren van de doelen voor wind op land die zijn afgesproken in het Energieakkoord uit 2013. Utrecht heeft nog maar 52 % procent van die doelen gerealiseerd, terwijl alle andere provincies die doelen wel of net niet (op een paar procent na) hebben gehaald (noot 1).

Utrecht bungelt dus helemaal onderaan het windenergie lijstje en dat is om meerdere redenen een probleem. Ik noem hieronder de drie belangrijkste.

- 1) Zonder meer windenergie is het onmogelijk om de klimaat-en energiedoelen uit de Utrechtse RESsen te halen. Voor een nadere onderbouwing van dit argument verwijs ik u graag naar de Tussenbalans Utrechtse RESsen die op 21 september 2022 door uw Staten is vastgesteld.
- 2) Zonder meer windenergie wordt de overbelasting (congestie) van het electriciteitsnet nog ernstiger. Wat dan dreigt is een scenario waarbij bedrijven en woningen niet of niet op tijd kunnen worden aangesloten. Gisteren nog berichtte De Telegraaf dat ondernemers in heel Nederland zich hier ernstige zorgen over maken. (noot 2) (noot 3) (noot 4).

- 3) We lopen veel kansen mis als we windenergie op slot zetten. Windenergie is een van de goedkoopste vormen van energieopwekking. Windenergie in combinatie met zonne-energie biedt kansen om via lokaal eigendom een stabiele en lage stroomprijs te realiseren. Energiecoöperaties kunnen die stroom lokaal leveren tegen kostprijs. Deze stabiele en eerlijke stroomprijs verbetert het vestigingsklimaat voor bedrijven, zorgt ervoor dat burgers hun rekeningen weer kunnen betalen en levert een nieuw verdienmodel voor boeren op. (noot 5)

Dan kom ik nu op het eigenlijke agendapunt van vandaag : de planMER windenergie.

Wij roepen u op om vandaag in ieder geval niet te kiezen voor optie 1 uit de notitie. Deze optie betekent onnodige vertraging terwijl onze provincie al zo ver achterloopt.

De procedure nu tot stilstand brengen zou een heel slecht signaal zijn aan Utrechtse burgers en ondernemers. Die verkeren dan nog langer in onzekerheid over de toekomst. Dat geldt niet alleen voor de voorstanders van windenergie, die ik hier vertegenwoordig, maar net zo goed voor de tegenstanders.

Ook voor de gepolariseerde discussie over windenergie is het goed als de feiten zo snel mogelijk op tafel komen. Wij zijn blijvend in gesprek met de tegenstanders van windenergie. Wij nemen hun bezwaren uiterst serieus, maar soms is de discussie lastig omdat we het oneens blijven over de feiten. We denken dat een planMER er toe kan bijdragen dat de discussie zuiverder en meer op basis van de feiten gevoerd kan worden.

Bovendien zijn wij zelf ook niet in alle gevallen voor windenergie. Ook wij stellen onze voorwaarden. Zo hebben wij een sterke voorkeur voor lokaal en coöperatief eigendom, willen we de overlast voor omwonenden zo veel mogelijk beperken en streven we er naar om wind (en trouwens ook zonne energie) projecten met zo min mogelijk schade voor de ecologie en zo veel mogelijk natuurinclusief te ontwikkelen. De planMER levert naar verwachting nuttige informatie op die we goed kunnen gebruiken om te beoordelen of aan onze voorwaarden wordt voldaan. Ook kan de planMER ons helpen om te beoordelen welke locaties geschikt zijn en welke minder geschikt. Dit geldt uiteraard ook voor de tegenstanders van windenergie.

U kunt vandaag kiezen voor het voortzetten van de ambtelijke voorbereidingen voor de planMER, zonder dat u zich politiek uitspreekt. Het politieke besluit over de vraag of meer windenergie wel of niet wenselijk hoeft u niet vandaag te nemen. Dat besluit kan wachten tot een nieuw College van GS is aangetreden.

Ook de vraag of de provincie haar bevoegdheden moet gebruiken om locaties voor windmolens aan te wijzen of dat dit aan de gemeentes wordt overgelaten hoeft u vandaag niet te beantwoorden. Het ligt eerder voor de hand dat ook deze vraag pas in uw Staten aan de orde komt als het nieuwe College is aangetreden.

De vraag die volgens ons wel vandaag beantwoord moet worden is de vraag of het zinvol is om het onderzoek in het kader van de planMER voort te zetten. Wat ons betreft is het antwoord op deze vraag een volmondig "ja". Verdere vertraging heeft geen enkele zin, ervoor zorgen dat de feiten zo snel mogelijk op tafel komen wel.

Noten

- 1) [Monitor Wind op Land \(rvo.nl\)](https://www.rvo.nl)
- 2) Ook van netbeheerder Stedin krijgen we voortdurend alarmerende signalen te horen. Zie ook de brief van Stedin die vandaag ter informatie (punt 25) op uw agenda staat.
- 3) In de woorden van RVO : “In een aantal regio’s is het windaandeel erg beperkt als we het vergelijken met het aandeel zonne-energie. Dit is ongunstig voor het effectief gebruiken van de beschikbare netcapaciteit. Wind en zon leveren namelijk meestal niet tegelijk energie aan het elektriciteitsnet. Dit zorgt voor minder grote pieken en zo voorkomen we overbelasting.”
- 4) “Een goede mix van zon en wind is essentieel om het meeste uit de elektriciteitsinfra te halen, omdat zon en wind andere gebruikersprofielen hebben (en de netbelasting dus wordt verspreid)” (antwoord op Statenvragen BBB Utrecht, dd. 14 juni 2023)).
- 5) Ook kan het inzetten van een deel van de opbrengsten van windmolens de leefbaarheid in de omgeving verbeteren. Bijvoorbeeld door deze opbrengsten te investeren in lokale voetbalclubs, de natuurinclusieve energie transitie en door boeren te helpen de overgang naar extensievere landbouw te maken. Er bestaan in Nederland al diverse voorbeelden waar dit op succesvolle wijze plaatsvindt. Zo heeft bijvoorbeeld de Energiecoöperatie Zuidenwind uit Noord-Limburg het glasvezelinternet voor de buurt betaald en de lokale voetbalclub van een warmtepomp en zonnepanelen voorzien. Wij zouden het een goede zaak vinden als dergelijke projecten ook in de provincie Utrecht worden gerealiseerd.